

Kap 21 : Strukturell funktionalism

Plus ça change, plus c'est la même chose.
Alphonse Karr (1808-1890)

Om en modern politisk monarkiforskning existerade skulle den förmodligen ha bedrivits inom den sociologiska forskningsgrenen Strukturell funktionalism, en sociologisk motsvarighet till 1800-talets organiska statslära (se kapitel 5 & 14). Den strukturella funktionalismen tar sin början med Émile Durkheim (1858-1917) & Max Weber (1864-1920) och har senare vidareutvecklats i en mängd riktningar. Det gemensamma för riktningarna är att samhällets olika delar förutsätts påverka varandra. Herbert Spencer (1820-1903) för t ex ett biologiskt resonemang om att samhällskroppen är beroende av sina enskilda organ som även är beroende av varandra. Talcott Parsons (1902-1979) för ett motsvarande systemteoretiskt resonemang om att samhällets delar anpassar sig till varandra. Enligt Parsons förutsätter delarnas överlevnad...

1. anpassning till givna villkor i omgivningen
2. att man når uppsatta mål
3. integration av samhället som helhet
4. bevarande av samhällets värderingar

De som har velat tolka samhällsförändringar som att de friska delarna av samhället ersätter de sjuka delarna har haft mycket invändningar mot en teori som förnekar möjligheten av en revolutionär eller ens reformistisk nytändning eller utveckling, utan påstår att samhällets "naturtillstånd" är status quo – att befinna sig i ett jämviktstillstånd. Rubbas jämvikten förblir inte samhället i sitt nya läge utan återgår till sitt gamla tillstånd. Det finns en marxistisk/demokratisk forskningsgren om systembevarande undersåta mentalitet som skall förklara hur det går till (se nedan). Varaktiga förändringar kräver yttre tryck, nya normer & nya generationer invånare. Förändring är inte omöjlig men den tar tid. När det gäller övergången från monarki till demokrati har denna pågått i 300 år & förefaller ännu inte avslutad.

Jag beskriver några aspekter av teoribildningen med relevans för monarkin:

* * *

A. LEGITIMITET

Monarkins legitimitet är den mest diskuterade frågeställningen. Debattörerna skiljer på en legitim regent & en legitim maktutövning. Regenten legitimerar sig inte bara genom successionsordning, utan också genom sina personliga egenskaper. När så mycket hänger på en enda person blir dennes uppfostran en offentlig angelägenhet (se kapitel 25).

*

En legitim regent

Det finns en uppsats av statsvetaren Peter Sundström som applicerar samhällsvetaren David Beethams politiska legitimitetskriterier på svenska kungahuset.¹ Beetham utgår ifrån sociologen Max Weber. Enligt Weber kan politisk legitimitet baseras på juridik, tradition & karisma; oftast i kombination med varandra. Beethams kriterier är mera byråkratiska: Anspråken måste vara formellt lagliga, upplevas som berättigade (överensstämmande med allmänna rättsmedvetandet, sanktionerade

---

¹ Sundström 2013.

av någon auktoritet) & dessutom stödjas av en större grupp.²

Beethams legitimitetskriterier är svåra att tillämpa på svenska förhållanden. Kompromissen mellan svensk monarki & parlamentarisk demokrati förefaller i hög grad påtvingad av omständigheterna. 1800-talets revolutioner gav oss mera demokrati. 1900-talets diktaturer lade lock på utvecklingen. Under 2000-talet har Torekov-kompromissen fått samma statsbärande status som en gång 1809 års författning. Min tolkning av Sundströms tolkning är att det svenska statsskicket i sin nuvarande form legitimeras genom en veritabel bombmatta av monarkiska kriterier (se avsnitt 32D). Den republikanska misstanken är en ömsesidig påverkan. Att monarkin i kraft av sin legitimitet på något sätt påverkar demokratin. Så långt det går att tolka förefaller det finnas tre skäl för misstanken:

- Monarki utesluter per definition republik.
- Genom att stödja monarkin legitimerar demokratin föråldrade normer.
- Det finns en kontinuitet i svensk politik som innebär att demokratin kopierar monarkin.

Exempel på ovanstående är spridda genom hela boken. Det nuvarande status quo diskuteras i kapitel 32.

*

En legitim maktutövning

Monarkins europeiska historia brukar beskrivas som en utveckling från feodalvälde → envælde (=absolut monarki) → konstitutionell monarki → symbolisk monarki. Det har förts en lång & förvirrad debatt om vilka befogenheter en enväldig monark egentligen hade. Svaret är att befogenheterna varierade. Henshall (1992) gör ett försök att reda ut saken. Svårigheten var torftig dokumentation, oklara facktermer & en senare tids sammanblandning av historiografi med propaganda. Först Montesquieu gjorde t ex skillnad på på exekutiv, lagstiftande & dömande makt. Tidigare kallades alla tre för lagstiftning. Henshalls slutsats är att enväldiga monarker inte var fullt så enväldiga som eftervärlden har velat göra dem. Även om de i teorin ”ägde” sitt rike avhöll de sig t ex från att konfiskera privat egendom. De som försökte brännmärktes som ”tyranner” & riskerade att avsättas. Han sammanfattar: “The absolute monarchies of the early modern period bore little resemblance to nineteenth-century autocracy: they were more consultative, more constitutional and more patriarchal.”³ D v s han vill skilja ut 1800-talets byråkratiska kolosser (=Wien-kongressens kejsardömen; the Big Four) från 1700-talets småriken & *l'ancien régime*.

Upplysningstidens credo kan sammanfattas som en större roll för staten. Inte så populärt. Bönderna försökte hela 1800-talet hålla sig utanför politiken. Det var mycket småbrukare som hyllade bonden Paavos ideal att tyst knoga på sin teg. Förhoppningen tycks ha varit att så länge de skötte sitt skulle staten lämna dem ifred. Så blev det inte. En mängd reformer sjösattes. I slutet av seklet upplevdes politiken & tjänstemannaväldet ha löpt amok, och kungen som en sista instans att klaga sin nöd. Både Oscar II & Gustaf V hade offentliga audienser, där vem som helst kunde framföra klagomål. Gustaf V tog sig t o m för att reservera sig mot sin egen regering. Efter Gustaf V:s död 1907 har det inte gått att identifiera någon ”kunglig politik” skild ifrån annan politik. Den republikanska misstanken är dock att en sådan existerar & är att söka i representationen.

*

Regenten som redskap

---

² Weber 1922; Beetham 1991.

³ Henshall 1992: s. 211.

Efter 1718 blir det allt svårare att hitta exempel på personlig maktutövning. De exempel som traderas – Gustaf III, Gustaf IV, Karl XIV Johan – är alla i någon bemärkelse krigsherrar. De fredliga monarkerna har en undanskymd roll. De brukar beskrivas som ”redskap” för den ena eller andra makteliten – adeln, borgerligheten & sedan socialdemokratin. Frågeställningen i denna bok är ”redskap för vad?”. Svaret tycks vara redskap för att legitimera den förda politiken. Samhället hade blivit alltför komplicerat för att kunna styras av en enda person men det dröjde innan detta accepterades av befolkning. Under tiden var det nödvändigt att som Oscar II agera som regeringens ansikte utåt, även i de beslut som han inte kunde påverka. Detta tycks ha varit en allmän europeisk trend även om den av Walter Bagehot beskrivs som något specifikt för drottning Victorias England (se kapitel 7). I Sverige nådde den politiken i och med Torekovkompromissen 1971 vägs ända. Den parlamentariska demokratin var tillräckligt etablerad för att kunna driva igenom sina beslut på egen hand. Fram till dess fanns en viss arbetsfördelning mellan regent & politisk elit så att regenterna koncentrerade sig på utrikes- & kulturpolitiken, medan inrikespolitiken var mera ”demokratisk”.

* * *

B. FUNKTIONALITET

Monarkins vara eller inte vara antas bero på om den tillför något. Den struktur-funktionalistiska tolkningen är att detta ”något” är normer som dämpar samhällets konfliktnivå. Beroende på politisk inriktning betraktas detta som bra eller dåligt. Forskningen i ämnet (eller snarare spekulationerna) handlar om anpassning, stabilitet & statsnytta:

*

Anpassning

Att monarkin fortlever måste enligt det strukturfunktionella synsättet betyda att den anpassat sig till det moderna samhället. Detta skall ha skett genom att den accepterat parlamentarisk demokrati som en ”överideologi” i statsvetaren Herbert Tingstens mening (se även kapitel 14):

”Tron på demokratin är icke en politisk åskådning i samma mening som exempelvis konservatism, liberalism och socialism. Den innebär en uppfattning om statsstyrelsens form, om tekniken för politiska avgöranden, icke om de statliga beslutens innehåll och samhällets struktur. Den kan alltså betraktas som ett slags överideologi, i den meningen nämligen, att den är gemensam för skilda politiska åskådningar. Man är demokrat, men därjämte konservativ, liberal eller socialist.”⁴

Vilket i vårt fall betyder att man kan vara monarkist & demokrat (t o m republikan!) samtidigt. Det finns ingen ideologisk motsättning, eftersom parlamentarisk demokrati inte är en ideologi utan ett system för konflikthantering & resursallokering. Så länge man accepterar spelreglerna är man demokrat. Och republikan av hjärtat kan ju vem som helst vara. Någon formell överenskommelse om att kungahuset avsvuret sig sina maktambitioner finns inte, men socialdemokratin tolkade Gustaf VI:s negativa inställning till Tutarydståget, som en bekräftelse på att så skett (se kapitel 15). Detta anses dock av Sveriges republikaner ha varit en omvändning under galgen & en skenmanöver. I framtiden kunde kungahuset åter få gehör för en aktiv roll. Bäst att lägga ned institutionen medan man kunde.

Kungahusets nuvarande ställning är oklar. Arvsmonarki & oavsättliga ämbetsmän hör 1800-talet till, men fortlever här ”inbäddade” i en demokratisk struktur. Kungahuset har också fått gehör för att monarkin är statsbärande i den meningen att det är landets äldsta fortfarande

---

⁴ Tingsten 1945: s. 57.

existerande institution. Att kungen är statschef är ingen nödvändighet, men i den egenskapen har han fortfarande vissa befogenheter. Det har dock varit på förslag att riksmarskalken skall utses av regeringen och fylla samma funktion som när Carl Gustaf efter Brunei-debacket föreslogs få en politisk ”överrock”.

Den republikanska ståndpunkten är att arvsmonarkin strider mot statsskicket, eftersom alla övriga ämbeten tillsätts på viss tid & genom val. Andreas Norlén (moderat; ordförande i KU; medlem i Rojalistiska föreningen; numera talman) invänder dock att en sådan inställning är inkonsekvent i förhållande till författningens målsättning. Om statschefen har ”lyfts ut ur” det politiska systemet för att fylla en ceremoniell & samlande roll bör man inte uppmuntra politiska konflikter omkring ämbetet. Det skulle vara kontraproduktivt.⁵

*

Kungahusets oklara status – både ledningsfunktion, autonom institution & regeringens ”språkrör” – är ett ständigt konfliktämne. Den republikanska debatten har en tendens att betrakta kungahuset som en statlig myndighet underkastad riksdagen. Så är det inte. En mängd motioner om att revidera hovstaten har trots det lagts fram, oklart dock hur noggrant det skulle ske. Riksrevisionsverket (RRV) skiljer på tre nivåer:

Ekonomisk granskning är att RRV bedömer om sifferunderlaget och sammanfattningen av dito är tillförlitlig och rättvisande. Granskningen sker enligt god revisionssed (ISSAI).

Årlig revision är en ekonomisk granskning + en kontroll att verksamhetsdirektiven följts. Brister i ekonomistyrningen kommenteras.

Effektivitetsrevision är en granskning av hushållning, resursutnyttjande, måluppfyllelse och samhällsnytta. Förbättringsförslag lämnas.

Motionerna har lett fram till informella diskussioner mellan regeringen & kungahuset motsvarande en ekonomisk granskning av hovstatens apanage, men ingen revision av verksamheten. En sådan skulle ju närmast motsvara en riksrätt.

*

Stabilitet

Den officiella förklaringen till att England undvek 1789, 1830 & 1848 års revolutioner var att regenten genom sin blotta existens hade ett lugnande inflytande. Det finns en ofta citerad passus av den konservative premiärministern lord Salisbury (1830-1903):

“Those holding the power – the prime ministers who leads the government when their party achieves a parliamentary majority – come and go with the vagaries of election, while the Queen endures as head of state. She lacks the power to govern, but she has a sort of negative power. Because she is there, no prime minister can be number one. “She makes a dictatorship more difficult, she makes military coups more difficult, rule by decree more difficult,” said Robert Gascoyne-Cecil, the 7th Marquess of Salisbury, a Conservative politician and former leader of the House of Lords. “It is more difficult because she occupies space, and due process must be followed”.”⁶

⁵ Andréas Norlén. KU-ordföranden: “Varför laga det som inte är trasigt”. <svt.se/opinion> (2017-06-14).

⁶ Bedell Smith 2012.

Argumentet hade legat i säck innan det hamnade i påse. Liknande argument har även framförts av Talleyrand, Richard Wagner, Heinrich von Treitschke, Max Weber, m fl.⁷ Innebörden är något oklar. Jag har tolkat det som att 1688 års Bill of Rights var en för flertalet acceptabel kompromiss, och att Englands republikaner därför aldrig fick något gehör för sina krav. I denna anda fanns även under den senare delen av drottning Victorias regenttid en reformrörelse ”Democratic Royalism” att helt passivisera kungahuset.⁸ Det finns ett ofta citerat kontrafaktiskt resonemang av Winston Churchill: “If the Allies at the peace table at Versailles had allowed a Hohenzollern, a Wittelsbach and a Habsburg to return to their thrones, there would have been no Hitler. A democratic basis of society might have been preserved by a crowned Weimar in contact with the victorious Allies.”⁹ Varianter av argumentet har senare framförts av journalisten m m Walter Lippman & sociologen Seymour Martin Lipset:

Lippman: “[Democracy] has stripped the government of that imponderable authority which is derived from tradition, immemorial usage, consecration, veneration, prescription, prestige, heredity, hierarchy. ... It is significant, I think, certainly it is at least suggestive, that while nearly all the Western governments have been in deep trouble since the First World War, the constitutional monarchies of Scandinavia, the Low Countries, and the United Kingdom have shown greater capacity to endure, to preserve order with freedom, than the republics of France, Germany, Spain and Italy. In some measure that may be because in a republic the governing power, being wholly secularized, loses much of its prestige; it is stripped, if one prefers, of all the illusions of intrinsic majesty.”¹⁰

Lipset: “If the status of major conservative groups and symbols is not threatened during this transitional period [from aristocratic monarchies to democratic republics], even though they lose much of their power, democracy seems to be much more secure. And thus we have the absurd fact that ten out of the twelve stable European and English-speaking democracies are monarchies. Great Britain, Sweden, Norway, Denmark, the Netherlands, Belgium, Luxembourg, Australia, Canada, and New Zealand are kingdoms, or dominions of a monarch, while the only republics which meet the conditions of stable democratic procedures are the United States and Switzerland, plus Uruguay in Latin America.

The preservation of the monarchy has apparently retained for these nations the loyalty of the aristocratic, traditionalist, and clerical sectors of the population which resented increased democratization and equalitarianism. And by accepting the lower strata and not resisting to the point where revolution might be necessary, the conservative orders won or retained the loyalty of the new "citizens." In countries where monarchy was overthrown by revolution, and orderly succession was broken, forces aligned with the throne have sometimes continued to refuse legitimacy to republican successors down to the fifth generation or more.”¹¹

I Sverige verkar folkflertalet under 1800-talet ha accepterat konstitutionell monarki som en acceptabel kompromiss mellan revolution & envælde. 1900- & 2000-talets monarkister verkar ha en fortsatt pragmatisk inställning. Ofta citerar de Winston Churchill: ”Demokrati är den sämsta av statsformer, bortsett från alla andra.”

*

I samband med den ”arabiska våren” 2011 fördes en liknande debatt, om orsakerna till att de

---

⁷ Anter 2014: s. 65.

⁸ Kuhn 1996.

⁹ Payne 1995: s. 489. [Citat: Winston Churchill, 1946-04-26.]

¹⁰ Lippman 1955: ss. 54-57.

¹¹ Lipset 1960: ss. 77-83.

arabiska monarkierna var politiskt stabilare än de arabiska republikerna.¹² Monarkierna Saudi Arabien, Arab emiraten, Jordanien & Marocko förblev stabila. Republikerna Egypten, Tunisien & Libyen bytte ut sina livstidspresidenter. Libyen & Syrien förde inbördeskrig. (Se även kapitel 10.)

Förmodligen är diskussionerna omkring Afghanistans politiska sammanbrott mera klagörande. Det afghanska kommunistpartiet lät 1978 mörda hela den afghanska kungafamiljen varpå utbröt ett inbördeskrig som ännu inte är över. Möjligen hade monarkin kunnat ersättas med en stark president (≈upplöst despot) men det var aldrig aktuellt. Och så gick det som det gick. Det är kontraproduktivt att politisera en sammanhållande kraft. Det bidrar bara till regional splittring.

*

Statsnytta

Kungahusets statsnytta är svårdefinierad. Det är svårt att växla in politisk maktlöshet i något substantiellt. Enligt det strukturfunktionalistiska synsättet bidrar dock kungahuset till stabilitet, genom att bara finnas till. Kungahuset tycks i stor utsträckning ha gjort dygd av nödvändigheten. Politisk maktlöshet omdefinieras som att ”stå över politiken” & därigenom garantera den svenska borgfreden.

Kungahuset utnyttjar även sin ställning som apex av samhällspyramiden. Att belönas eller umgås med kungahuset är en ära & ett bevis för karriärister att de nått fram. Kungahusets umgänge med samhällseliterna förstärker också deras egen ställning. Det är ett exempel på reciprok legitimering. Ömsesidigt beröm är dubbelt beröm. Forskare inom området brukar hänvisa till strukturalister & kulturteoretiker som Foucault & Bourdieu.

Kapitel 16-18 innehåller ett antal konkreta exempel på hur monarkins statsnytta kommer till uttryck. Carl Gustaf själv är dock tveksam till värdet av sina insatser. För honom är det numera ämbetets uppgift att hålla ställningarna. Stabila institutioner är alltid bra, även om de inte uträttar något.

* * *

C. UNDERSÅTE-MENTALITET

Forskningen om systembevarande undersåte-mentalitet spretar. Den äldre tyskinfluerade forskningen utgår ifrån en väktarstat. Det är väktarna som är undersåtar. Övriga räknas inte. Den senare anglosaxiska forskningen utgår från samhället som ett självreglerande system:

*

Den auktoritära personligheten

Efter 2:a världskriget likställdes gärna undersåte-mentalitet med en ”fascistoid eller högerextrem personlighetspsykologi”. Motsatsen skulle vara en liberal medborgarmentalitet. Jag citerar:

Auktoritära [personer] älskar auktoriteter

Den auktoritära personligheten är inte jämlik. De känner sig besläktade med de starka och idealiserar dem med makt. Särskilt de som har makt över dem själva. Auktoritära människor är mycket värderande och sorterar andra människor enligt fasta principer. Vissa duger, andra inte.

Under ytan är de oupphörligt intresserade av hur de själva blir uppfattade. Deras

---

¹² Davidson 2012; Kühnhardt 2012; Menaldo 2012; Bank m fl. 2014.

självkänsla får näring av respekten och hövligheten ifrån andra, deras självförtroende växer inte fram inifrån. Det är positionen och förbindelsen med andra auktoriteter som ger dem styrka, inte den egna identiteten.¹³

Om detta finns en omfattande litteratur. Mest känd är begreppets skapare Theodor Adorno (1950) "The Authoritarian personality" som utmynnar i den s k F- eller Fascist-skalan. En moderniserad variant är "Right Wing Authoritarianism" (RWA-skalan)" (1981) med tre delskalor: Auktoritär, konservativ & traditionsbunden. Det finns även en motsvarande "Left Wing"-skala. Var man hamnar på F-, LWA- eller RWA-skalan antas bero på ärftlighet eller uppväxt. Det är svårt att kommentera forskningen inom området, men om mentaliteten grundläggs i barn- eller ungdomen lär den vara svår att ändra. Man får invänta ett generationsskifte. Eftersom begreppet politisk psykologi är baserat på psykoanalytisk teori har kritiken varit att det förefaller naturligare att utgå ifrån försvar av gruppintressen eller individuell status enbart när man skall förklara auktoritära beteenden. Mentaliteten antas vara sekundär, en attityd snarare än ett personlighetsdrag, vilket förefaller vara den nuvarande inställningen.

*

Falskt medvetande

I en brevväxling 1893 utvecklade Friedrich Engels en ofta citerad kritik av (tyska) intellektuella som "nyttiga idioter" lidande av falskt medvetande, subjektivt klasstänkande & vilseledda av en hegemonisk diskurs. Liksom i fallet Hegels herre-slav-exempel var deras funktion att genom pseudoargument legitimera det bestående samhället, inte att förklara det. Jag citerar Engels:

Ideology is a process accomplished by the so-called thinker consciously, indeed, but with a false consciousness. The real motives impelling him remain unknown to him, otherwise it would not be an ideological process at all. Hence he imagines false or apparent motives. Because it is a process of thought he derives both its form and its content from pure thought, either his own or that of his predecessors. He works with mere thought material which he accepts without examination as the product of thought, he does not investigate further for a more remote process independent of thought; indeed its origin seems obvious to him, because as all action is produced through the medium of thought it also appears to him to be ultimately based upon thought.¹⁴

Engels förefaller ha menat att "tyskeriet" – de tyska filosofernas svårtolkade begreppsbyggnader – gjorde dem omöjliga att begripa. Den tyska filosofin existerade som en metafysik utan samband med det existerande samhället. Just denna kritik är dock svår att rikta mot svenska intellektuella som liksom britterna föredrar att grunda sin samhällsfilosofi i empiri i stället för i teori.

*

Den apolitiska människan

Om, när & hur människors samhällsengagemang i allmänhet & politiska engagemang i synnerhet väcks har varit ett forskningsområde sedan 1960-talets ungdomsrevolt. Svaret är att intresset väcks genom diskussioner i grundskolan & gymnasiet, men knappast efteråt. Cirka 25 procent av de vuxna är apolitiska. Hypotetiskt är dessa monarkister i den bemärkelsen att de genom sin passivitet stöder det etablerade samhället. Jag citerar:

---

¹³ Om den auktoritära personligheten. <profilschager.com> (2021-01-01) [Svensk ledarutbildning.]

¹⁴ Engels 1893.

De *oengagerade* är till skillnad från de aktiva inte särskilt intresserade av politik och deltar inte i några politiska aktiviteter. De är ganska nöjda med hur den svenska demokratin fungerar men deras förtroende till de politiska institutionerna är inte särskilt stort. Ordet politik väcker inga särskilt positiva känslor hos dem. Men de är heller inte anti-politiska i sina hållningar. De litar mer på sina medmänniskor än vad de aktiva gör. Möjligen är det förtroende för andra som gör att de för egen del avstår från att engagera sig och tenderar att dra sig tillbaka. De har låga ambitioner i sitt politiska medborgarskap. Inte heller är de särskilt flitiga nyhetskonsumenter. Deras politiska kunskaper är måttliga liksom deras tilltro till sina egna möjligheter att åstadkomma något i politiskt avseende.¹⁵

De exakta siffrorna för det politiska engagemanget är: Aktiva (6 %), positiva (46 %), neutrala (26 %), negativa (21 %). Att påstå demokratin skulle vara förankrad i folkdjupen är således en sanning med modifikation. Bara hälften är övertygade.

Det ljumma stödet har uppenbarligen konsekvenser: Enligt Medieakademiens mätningar 2020 var förtroendet för kungahuset (50 procent), riksdagen (35 procent), regeringen (31 procent) och partierna (15 procent). Vilket kan tolkas som att folkviljan är att det politiska systemet inte skall användas för konfliktlösning utan för att administrera samförståndet & där passar monarkin bra in.

*

Demokratins död

Man kan anta att även den parlamentariska demokratin har sina begränsningar. 2018 publicerade Sveriges riksdag en antologi om frågan, apropå 100-årsminnet av rösträttsreformen. Tio av landets statsvetare inbjöds att kommentera dagens orosmoln. Redaktörerna lät även göra en opinionsstudie. Resultatet var att medborgarna i stort var nöjda med sitt politiska system (86 procent), men gärna sett att just deras hjärtefrågor fått större genomslag (59 procent). Mycket riktigt handlade bidragen om det politiska systemets förmåga att leverera. När det politiska systemet inte vill eller kan, skjuts det åt sidan.¹⁶ Monarkin ger en illusion av ordnad övergång.

* * *

D. SAMMANFATTNING

Teorin om strukturell funktionalism förutsätter att familjen, skolan eller någon annan institution inpräntar samhällets värderingar. Abdikerar skolan förutsätts samhället återgå till Hobbes naturtillstånd där livet är allas kamp mot alla med vilka medel som helst, ungefär som i förörternas gangsterkretsar. Ett fredligt samhälle är regelstyrt. Monarkin bidrar till att legitimera regelverket.

---

¹⁵ Amnå m fl. 2016: s. 94.

¹⁶ Barrling & Holmberg 2018.

Referenser

- *Adorno, Theodor. (1950.) *The Authoritarian personality*. New York: Harper.
- *Amnå, Erik, Ekstrand, Mats & Stattin, Håkan. (2016.) *Ungdomars politiska utveckling : slutrapport från ett forskningsprogram*. Riksbankens Jubileumsfond, 2016:12.
- *Anter, Andreas. (2014.) *Max Weber's Theory of the Modern State : Origins, structure and Significance*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- *Bank, André, Richter, Thomas & Sunk, Anna, (2014.) *Durable, Yet Different: Monarchies in the Arab Spring*. *Journal of Arabian Studies* 4.2 (December 2014) pp. 163-79. <soar.info> (2018-01-01).
- *Barrling, Katarina & Holmberg, Sören. (red.) (2018.) *Demokratins framtid*. Sveriges Riksdag.
- *Bedell Smith, Sally. (2012.) *Elisabeth the Queen. The Life of a Modern Monarch*. London: Random House.
- *Beetham, David. (1991.) *The legitimation of power*. Hampshire: Palgrave MacMillan.
- *Davidson, Christopher M. (2012.) *After the Sheikhs: The Coming Collapse of the Gulf Monarchies*. London: C Hurst & Co Ltd.
- *Engels, Friedrich. (1893.) Letter from Engels to Frans Mehring 1893-07-14. <marxists.org> (2021-01-01).
- *Kuhn, William M. (1996.) *Democratic Royalism : The Transformation of the British Monarchy 1861-1914*. London: MacMillan Press Ltd.
- *Kühnhardt, Ludger. (2012.) *The Resilience of Arab Monarchy*. *Policy Review*, june & july 2012. <hoover.org> (2018-01-01).
- *Henshall, Nicholas. (1992.) *The myth of absolutism : change and continuity in early modern European monarchy*. London : Longman.
- *Lippman, Walter. (1955.) *Essays in the Public Philosophy*. Boston: Little, Brown and Co. <archive.org> (2019-01-01).
- *Lipset, Seymour Martin. (1960.) *Political man : The social bases of politics*. New York: Doubleday.
- *Menaldo, Victor A. (2012.) *The Middle East and North Africa's Resilient Monarchs*. *Journal of Politics*, Volume 74(3), July 2012. <jstor.org> (2018-01-01).
- *Payne, Stanley G. (1995.) *A History of Fascism : 1914-1945*. Madison : University of Wisconsin Press.
- *Sundström, Peter. (2013.) *Den svenska monarkins legitimitet : Institutionens och statschefens förenlighet med tre olika legitimitetsdimensioner*. Örebro universitet: Institutionen för humaniora och samhällsvetenskap.
- *Tingsten, Herbert. (1945.) *Demokratiens problem*. Stockholm: Norstedt.
- *Weber, Max. (1922 & 1958.) *Die drei reinen Typen der legitimen Herrschaft. I: Preussische Jahrbücher* 187, 1-2, 1922. [Engelsk översättning I: *Berkeley Publications in Society and Institutions* 4(1): 1-11, 1958.]